

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 ft — kr
Fél évre 3 ft — kr
Negyedévre 1 ft 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitltér sora 20 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

KÖZÉRTDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

kiadóhivatal:

CIRNER ÉS LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

A képviselőház feloszlata.

(*) Híreknek és találgatásoknak, aggodalmaknak és reményeknek hosszas és bonyodalmas zavara után szept 30-án bizonyossá lett, a miniszterelnöknek a főrendiházban tett nyilatkozata folytán, a jelen képviselőháznak feloszlata.

Örömmel üdvözöltük ezt a hirt már akkor, mikor először a messzi távolság ködös bizonytalanságában felmerült. Mert az volt a véleményünk, hogy az a képviselőház, mely hat hónapig tárgyal egy évi udgetet, mely hat hónapig tartja vissza pénzben és időben egyaránt drága szólamaival az ezer igényű fejlődést a megnyitott utjain, az a képviselőház nem alkalmas többé, hogy a nemzeti akaratnak letéteményese legyen. Örömmel üdvözöltük azért is, mert őszintén óhajtottuk, hogy a lelkesedésében és erejében, legalább látszat szerint, megnyert többség olyan utódokra találjon, kik a szabadelvűség nagy eszméit s a nemzeti tekintély erejét méltóképpen fogják képviselni és kifejeli úgy, mint befelé, minden szükséges alkalommal, kellő kifejezésre juttatni.

Örömmel üdvözöljük ma is a bizonyosságot; mert az időt alkalmasnak, a szükségét parancsolónak látjuk arra nézve, hogy a szabadelvűpart tekintélyes többséggel kerüljön ki a küzdelemből.

Készakarva irtam szabadelvű pártot s nem kormánypártot. A mai többség programja nem azért jó, mert a hatalom a kezében van. Ez az elvtelenség szégyenletes elmélete volna. Ez annyi volna, mint föltenni a nemzetről, hogy bármily elveken alakuló kormány számára képes ugyanezen többséget kiállítani. Hanem azért jó az a program, mert az alapján álló párt nagy eredményeket ért el, és sohasem tagadta meg önmagát. Azért jó, mert küzdelmes és dicsőséges multra hivatkozhatik. Azért jó, mert a szabadelvűség tekintetében mindig meg volt benne a köteles érzékenység és soha senki által nem engedte zászlaját idegen szellő irányába lobogtatni. Végre azért jó, mert jobb a többinél; mert van tartalma és realitása.

Kérdezzünk csak meg minden elfogulatlanul gondolkodó magyar embert: ajánlott-e fel valaha szövetséget ez a szabadelvű párt akár a reakciónak, akár

a nemzeti állam eszméje ellen harcolóknak? Kérdezzük meg, vajjon a kvótábizottság legujabb s kifogástalanul önértékes hangja mögött melyik párt tekintélyét képzelhetjük? S melyik párt erejétől várhatjuk leginkább, hogy ez égető s létezőnként főerén érintő kérdésben az egész nemzet egységes akaratát képviselni tudja? Nem hisszük, hogy bárkinek kétsége volna abban, hogy ezt a szükséges erőt csakis a szabadelvű párt fogja kifejteni.

A mikor egy tekintélyes és kormányképes párt programjáról van szó: ennek az értékét, az egész nemzet szellemi és anyagi erejére való áldásos és szükséges vagy káros voltát nem egyes emberek gyengesége szerint kell megítélni. A nemzet ügyére károsan ható emberi gyöngeségek csak akkor érinthetnek egy egész partot, ha ez a párt a káros gyöngeséget tekintélyével fedezte és védelmezte. A szabadelvű párt nemcsak hogy kormányon, de még kebelében sem tűrt meg soha sem egyéneket, sem kortáriakat, a kik akár a párt alapelveivel nyílt ellentétbe helyezkedtek, akár a nemzeti tekintély képviselésének felelős-

TÁRCZA.

Dal a „fontain lumineuse“-ról.

Es szembe álltunk a fontain mellett;
A színes fény ép arczán rezgett,
Aranyhaja biborban lángolt,
Sötét szeme is csupa láng volt.
Keblére égő rózsza tűzve,
Karja egy ur karjába fűzve,
Kit irigyeltem mód felett...
A fontain sárga szintű lett.

Édes kis arczán némán merengve,
Bohó egy kép ragyog szemembe:
Tavaszi volt, a hegy virágteli,
Egy csitri kis lány dalol, szedi;
Hogy csokrot köt a vad virágból,
Egy fiu segít... Arczok lángol,
Ha egyik kéz a máséhoz ér,
A fontain vize szűzfehér.

Oly színtelen, kopár a hegytető,
Elmaradt a kis virágszedő;
Szegény fiu, de sáppadt voltál,
Közétek állt a pap s az oltár.
Bucsuzón szemét rád emelte,
Felejtést hintni bus szivedbe,
De mást beszélt nem is oly rég;
A fontain vörös színben ég.

Káprázó fényben fűrészt a villany,
Két szempár titkon összevillan.

Langjától férfi lesz a gyermek.
Szívében edes vágyak kelnek,
És a kis lány szelid szemébe
Az asszony izzó szenevedélye;
Arcza mosolyogni látszott,
Mig a fontain zöldbe játszott.

Kerekes Andor.

A hatásos jelenet.

— Elbeszéli egy drámairó. —

I.

A feleségem, daczára annak, hogy ünnepezt drámairó vagyok s ezenfelül határozottan érdekes arczczal bírok, néha megfoghatatlan módon unalmat érzett a társaságomban. Mivel pedig mindig akadnak szellemes emberek, akik egy szép asszonynak unalmát elűzni hajlandók, bizonyos, hogy a feleségemnek sem volt sokáig oka szellemi szórakozás hiányáról panaszkodnia. Hogy ki volt az, a kinek szellemessége vonzóbb volt a nőmre, mint enyém s hogy minő siker koronázta a szellemes lovagot? ez az alábbiakból egész világosan ki fog derülni.

A mi engem mint drámairót illet, röviden minden tulbecslés nélkül annyit mondhatok, hogy műveimet megkapó realizmus jellemzi. Az élet jelenségeit ritka éleslátással figyelem meg, az emberek lelkebe látok s az erzelmeiket, szenevedélyeket megszólaló

igazsággal, művészileg ecsetelem. A társadalmi felszégeket ügyesen ellesen s műveimben frappáns hatással érvényre is juttatom. A házasságtörésnek főszerepet adtam majd minden művemben, de csak azért, hogy minél többször nyíljon alkalom a bünt ostorozni, mindenkor a vétkezők bűnhődését tűzvé ki ezéul. Mindez, azt hiszem, elég nemes feladat. Hogy ezenközben nem sok időm jutott a feleségem mulattatására, az magától értetődik. Erre is gondolni nem tartottam szükségesnek, mert mint a legtöbb író ember, magam is abban a hitben éltem, hogy nőm sokkal inkább varázsa alatt áll az én irodalmi nagyságomnak, semhogy eszébe jutna fölem holmi apró figyelmességeket követelni, mint közönséges férjjel bíró asszonyok teszik, és szentül meg voltam győződve, hogy a néha tagadhatatlanul bekövetkező elhanyagolás daczára sohasem fog más férfi iránt érdeklődni, nem véve ki az ő szellemes mulattatóját sem. Nőmbe vetett bizalmam rendíthetetlen volt, a mit minden kétségen felül bizonyít a következő.

II.

Egy nagyszerű hatású drámám volt nemrég készülőben. Ez a dráma — gondoltam — ha sikerül, kell, hogy Franciaország határain túl is európai sikert arasson. Minden alakjával elkészültem volt már, de a főszereplők (férj és feleség) párbeszédeivel nem vol-

séggel járó nehéz terhét méltóan nem viselték.

A szabadelvű pártnak az a célja, hogy erejében felfrissüljön arra a nehéz munkára, mely a közel jövőben reá várakozik. Csak önérzetes és mély meggyőződésű többséggel lehet a megoldásra váró nagy nemzeti feladatokat szolgálni. Ilyet várunk, ilyet remélünk mi a szabadelvű program alapján a közeli választásoktól. Azért örvendünk; azért üdvözöljük a képviselőház feloszlásáról s megújításáról szóló tudósítást.

Bizunk a magyar nép józanságában s ítélete alaposágában, hogy semmi hangzatos szövegek által követett utjától eltereltetni magát nem engedí.

Leszámolás.

(Az országgyűlés feloszlása.)

Budapest, okt. 1.

Elérkezett az ítélet napja, félelmesen közeledik a leszámolás órája. A nemzet alkotmányos uton le fog számolni azokkal, akik különféle nagyhangú eszmék és csillogó programok alapján az egyedül üdvözítő politikai vallás képviselőinek tekintették magukat.

Az országban bizonyára senki sem fájlalja, hogy ennek a kielt és tehetetlen parlamentnek végre beharangoztak. Ez a testület befejezte misszióját. Keresztülment, meglehetősen csúszással, három kormányválságon és megalkotta, elég dicsőségesen, az egyházpolitikai reformokat. Már ezek az erőpróbák is elegendők lettek volna arra, hogy örökségét cum beneficio in ventarii átadja egy tetterősebb, fiatalabb törvényhozásnak. Azóta bizony sok üdvöset nem produkált, de nem is produkálhatott.

Értjük és helyesljük különben a kormányzat az álláspontját, hogy a millenniumi ünnepségeket választási herce-hur-

czával zavarni nem akarta, s hogy azért a képviselőházat az utolsó lehetőségig együtt tartotta. Most már ezélszerűtlen, sőt egyenesen káros lett volna még azt a kényes és fontos feladatot is reabizni, melyet a gazdasági kiegyezés megalkotása involvál.

A koronás király a nemzethez appellál. A pponyi Albert gróf, az ellenzék egyik fővezére, nemreg felszólította a Délvidék választóit, hogy majdan magyaros öszinteséggel (és „német hűséggel“) válaszoljanak a királynak. Mi meg vagyunk győződve, hogy e válaszadás, mely már is aktuálisvá vált, kielégítő lesz, ha nem is az. A pponyi gróf, vagy Ugron, vagy pláne Zichy Nándorék kívánsága szerint. A még e hónapban megejtendő országos választások tiszta helyzetet fognak végre teremteni úgy a kormány és a parlament, valamint a nemzet részére. A szabadelvű párt megerősödve, megíjódva fog kikerülni.

Akik a szabadelvűség szent kérdéseiben a haladást feltartóztatták, akik közjogi dolgokban a korona és a nemzet harmóniáját minduntalan zavarták, a kik a monarchia másik államával kötendő gazdasági szerződést a monarchia dualisztikus alapjának megbolygatására vagy felbontására szerették volna kihasználni: ők mind megkapják a választóktól a feleletet arra a kérdésre, hogy mi kell és mi árt e hazának.

A millenniumi öröm esztendeje nem mulhatott el választási harc nélkül. A nemzet e miatt is leszámol azokkal, akik a törvényhozás pozitív munkáját lehetetlenné tették. Bizvást reméljük, hogy ebből az alkotmányos harcból, mely szokatlan heves lesz, fajunk új erőket fog meríteni egy új ezredévre.

Hollós Mátyás emlékezete.

Kincses Kolozsvárt az utolsó nemzeti király lovasszobrának alapkövét rakta le szeptem-

ber 30-án a hálás utókor kegyelele. A dicsőség, amely Mátyás király udvarából leáldozott és utolsó sugarait a renaissance-nak még későbbi korszakokba is odavetítette, most, öt évszázad után, új ragyogással támadt fel ismét. A nemzeti kulturának, a győzelmes nemzeti harcokéak rég szimbolizált alakja, Hollós Mátyás király, nem vigasztalónak ölt majd magára érzéköntöst, hogy egy kietlen és sivár magyar világba valamely világosságot öntsön. Épp ellenkezőleg, Corvinus Mátyás az ezer év alkalmára áll oda majd a kolozsvári térségre, hogy a jelenidő ünnepét a multnak emlékezőseivel tegye még ragyogóbbá.

Az alapkövetétel ünnepelőit is megjésztette korán reggel az eső, de ez a rémitgetes nem sokáig tartott. Amikorra elkezdődött az ünnep, már szép idő volt s az is maradt egész nap. Az ünnepre a király képviselőiben báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter utazott le Kolozsvárra, a magyar kormányt pedig báró Jósika Samu, a király személyi körüli miniszter képviselte.

Élénk, színes kép volt az, amely a fágas piactéren zsibongott, várva az ünnepi aktust, amikor befejezett ténynévé válik az igazságos király emlékének megörökítése a köben. A tömegben mindenütt ott lehetett látni Bély főispánt, meg Kolozsvár polgármesterét Albach Gézát, a mint rendelték, utasításokat adtak, s mellettük egy csomó jelvényes rendezőt, akik rendőr nélkül, szép szóval tartották felem az ezerekre menő tömegben a rendet. A publikummal tele volt az egész piac, mintha neki támasztotta volna az ünneplő tömeg a hátát a nagy régi plébánia templomnak, amely egyetlen tanuja mindannak a nagy dicsőségnek, ami a Mátyás király uralkodása s ha egyszer csak megszólalna, csodálatos dolgokat beszélhetne az igazságról, olyast, ami nincs följegyezve a krónikában.

Az alapkövetételének ünnepsége előtt báró Fejérváry, Jósika, Bély, a tövényhatóságok képviselői, a polgári és

tam megelégedve. A rendkívül féltékenykedő férj házasságtöréssel gyanúsítja nejét. Az asszony azonban ártatlan. De a hang, a szavak, a melylyel az asszony tiltakozik s ártatlanságát, a gyanu alaptalanságát bizonyítja, nem tetszett nekem. A férj párbeszéde végén belátja, előmeri neje hűségét és saját igazságtalanságát s a megbántott asszonyt karjaiba zárja. Ez nem sikerült jól. Nagyon szentimentális, minden drámai erő nélkül való. Nem elég meggyőző, nem elég hatásos. Szóval nem jó.

Sokat dolgoztam, sokat kerestem a gyanúsított, de ártatlan asszony legigazabb lelkiállapotát s tiztéleképpen is megírtam a jelenetet. Egyiket sem tartottam sikerültnek. Ekkor kitűnő ötletem támadt. A legtökéletesebb megoldás a kezemben volt! Mindössze kissé színészkednem kellett nóm előtt s ügyesen megcsalt férj szerepét játszanom. Sajnáltam ugyan őt szívből az ok nélkül való megaláztatásért, mely e játékban érne fogja, de az igazság, a valóság hű festése érdekében elszántam magamat, remélve az én kis ártatlan nóm utólagos jóváhagyását s sejtve, hogy örömet fogok neki okozni, ha később megnomdom, hogy e jelenet teszi európai hírvé nevetem.

Nem foghattam mindjárt termem kiviteléhez. Csititgattam zajongó lelkiismeretemet, mert szörnyen bántotta az igazságtalanság,

melyet elkövetni szándékoztam, mérhetetlen lelki megaláztatásnak téve ki szegény ártatlan nómet. De bizonyosra vettem, hogy a védekezés, amely ez alap nélkül megalázott lélek kétségbeesésének eredménye lesz, bármint alakban fog előtörni, az igazság oly megdöbbentő erejével fog hatni, a mely a férjet megsemmisíti. S ennek a jelenetnek a hatása megrázó lesz! Még egy darabig gondolkoztam eszmém fölött, mely mindinkább megtetszett, azután a tükör elé állva kiválasztottam magamnak a helyzethez illő s tölem lehető legvadabb tekintetet s kalapot, botomat véve, eltávoztam.

III.

Egy óra mulva szerepemnek megfelelő igazgatottsággal felrohantam a lépcsőn, végig a folyosón és előszobán s bejelentés nélkül betörttem nóm szobájába. Arczomból kikelve, vészjósló tekintettel rivalltam rá:

— Asszonyom, ön megcsal engem. . . .

Nóm elhalványodott. Keze benuktan lesiklott a szekrény nyitott fiókjáról, amely előtt ült. Egész testében remegett s kétségbe volt esve. Valahogyan visszanyerte önuralmát, fölállott s elszántan, haraggal szólt:

— Uram, hogyan merészkedik engemet ily alávaló módon gyanúsítani!?

Kitűnő — gondoltam magamban, mily természetes! Minő lesújtó a haragja! Meny-

nyi feuség a modorban s mily büszke tekintet ártatlansága tudatában.

— Ne tagadjon semmit, mindent tudok. . . .
Nóm visszarokkadt. Lehajította fejét s most már csak gyöngé hangon felelt:

— Könyörüljön rajtam, nem vagyok hibás. . . .

Ez is jó. Az előbb teljes erélylyel visszautasította a vádat. Most a lelki megrázkódattatás elvette erejét s még ő kér, hogy ne kinozzák. Ime a vádolt ártatlan asszony lelki állapotának igazi képe. A jelenet hatása elvitázhatlan. Folytattam:

— Igen, asszonyom, mindent tudok. Birtokában vagyok a bizonyítékoknak.

— Ah. . . birtokában van. . . bizonyítékoknak! . . .

Igazán megkapó. Teljesen ártatlan s a képtelen vád, a szörnyű megalázás érzékelténné teszik. Nem is ellenkezik, azt a hitet keltve, mintha csakugyan bűnös volna. . . .

— Ezekből megtudtam, hogy ön engem rutul megcsal. . . .

— Ah, istenem. . . .

— S ez én nem tűröm! Az az asszony, aki az én nevetem viseli, nem fog engem büntetlenül megcsalni. Ön lakolni fog!

A feleségem felsikoltott és ajultan összerogyott.

Kitűnő! Pompás! Ezt nevezem aztán drámai fordulatnak. A nő nem bírja elviselni

katonai méltóságok a négyszázados templomba mentek. A templom előtt két század is állott, a közös hadseregé és a honvédségé. Benn a templomban az időközben hirtelen megbetegedett Lönhart Ferenc püspök helyett Bíró Béla apát-kanonok czelebrálta a misét, melyet a zsfolásig megtelt templom meghatott csendben hallgatott végig. Szokatlanul ünnepélyes színt adott a misének az, hogy az oltár előtt a vörös bársonnyal bevont trónszerű emelvényen foglalt helyet báró Fejérváry, s mögötte az első sorban diszmagyarban foglalt helyet a másik miniszter báró Jósika. Mise után az egész gyülekezet kivonult a piacra a szobor alapköve köré. Jobbról-balról hatalmas tribünök voltak felállítva, főképpen a hölgyközönség számára s a szoborral szemben, amelyre majd a nagy király lovas alakja nézni fog, állott a tágas király-sátor. A sátor már benépesedve várta az ünnep notabilitásait, különösen szépen volt képviselve a város és egész Erdély hölgypublicuma. Az emelvényen a város két képviselője, Hegedüs Sándor és Sigmond Dezső foglalt helyet s azonkívül sokan azok közül, akiket társadalmi pozíciójuk följogosít arra, hogy reprezentálják ilyen nagy alkalomban a várost.

Együttesen, mint egy ezer énekesből álló dalárda, énekelte el a közönség a szózatot, s azután fölállott Hegedüs Sándor és a szoborbizottság nevében köszönetét fejezte ki a nemzetnek és a királynak azért az áldozatkészségért, a melylyel lehetővé tették, hogy Kolozsvár piacán emléket állítsanak a nagy magyar királynak.

A beszédre elsőnek a király képviselője, báró Fejérváry, válaszolt s a következőket mondta:

Ő császári és királyi apostoli felsége nevében és meghagyásából legfelsőbb meglegedésnek és örömmel adok kifejezést, hogy Kolozsvár szabad királyi város kezdeményezése folytán a magyar nemzet felkarolván

a magasztos eszmét, Mátyás király dicső emlékének szobrot emelt, melynek alapkövét ma szülővárosában ünnepélyesen teszi le.

Azután báró Jósika Samu a következő nagyhatású beszédet mondotta:

A hazafias kegyelet oly nyilvánulással, mint amelyen ma van szerencsénk részt vehetni, két irányban nyer magasztos kifejezést. Az egyik a tisztelet és hálaerzet, a másik a megemlékezés, a példa megörökítése. Az egyikkel csak nagyjainkat tiszteljük meg, de magunkat is; a másikkal eszükbe juttatjuk mindazoknak, kik e szobrot szemlélni fogják, Mátyás király nagy uralkodó erejéit. Sohse feledjék ezek, miként uralkodása első gondjának tartotta, hogy ur legyen a nemzet — saját földjén, (Óriási eljenzés) hogy miként nyomta el az oligarkiát, mert a demokratikus alapon való összetartás képezi e nemzet erejét s hogy a magasabb erkölcsi czélok felé irányuló hajlama a nemzetnek a nyugati civilizáció felkarolásában, ennek nemzeti irányban való fejlesztésében nyeri létjogosultságának alapját, jövőjének biztosítékát, hogy miként tudta ez erős nemzeti érzésből kiinduló alapelv nyomán magának a különböző népek által lakott országban a történelmünkben páratlan jelszót: „Mátyás az igazságos“ kivívni. Ez mutatja azt az irányt, amelyet nemzetünknek többi honpolgáraival szemben mindig követni kell. Valóban méltóbb helyet a Hunyady Mátyás szobrának felállítására a nemzet kegyelete nem találhatott, mint annak születése helyét, mely az ő nagy hagyományainak annyi balsors közepette századokon keresztül tantoríthatlan hű követője volt. Ezért kérem a szobor-bizottságot és a város közönséget, fogadják a m. kir. kormány üdvözlését a mai szép ünnepély alkalmából. A nagy Hunyady Mátyás szelleme lengjen a város minden lakója felett, hogy soha ne feledje amannak magasztos példáját. (Hosszas eljenzés.)

a férj gyanúsítását, nem tud védekezni sem, lelke vonaglása alatt összerokad, elájul s a férjnek azt kell hinnie, hogy neje valóban bűnös. S ez a magva a darabnak. Mert a férj boszúvágya kitör, leszurja, vagy agyonlövi nejét. A dráma többi szereplőitől később aztán megtudja, hogy neje ártatlan volt. A hatás ezzei a befejezéssel hasonlíthatatlanul jobb lesz.

Meg voltam elégedve az eredménnyel. Milyen bravouros megoldás! Sem idylli kép, sem kifakadás a nő részéről, hanem amire senki sincs elkészülve, az ártatlan nő úgy viselkedik, mintha bűnös volna. Ez remek, megbocsthételten és egészen eredeti; hatásosabb a Desdemona eseténél.

Miután kellőleg örvendeztem a jelenet sikere fölött, heves szemrehányásokkal illettem magamat a lelki fájdalomért, melyeket szegény nőmnek okoztam. Alig vártam, hogy föleszméljen s bocsánatot kérjek tőle. Félő aggodással lehajoltam hozzá s gyöngéd, becéző szavakkal ébresztgettem. Hasztalan! E pillanatban eszembe jutott, hogy nőm, ki gyakran szenvedett főfájásban és szédülésben, mindig tartott hon szagos eczeteket, melyek csillapítólag szoktak hatni idegeire.

E közben tekintetem véletlenül a nyitva felelt szekrényfiókra esett. Fényes gyöngyház és ezüst ládikák voltak benne, az egyikben parfüm ot tartott, a másik telve volt

magasztalt rózsalevelekkel, a harmadikban tánczrendek voltak. Ah! a menyasszonykorában hozzá irt verseimet őrizgette ott e jó lélek. Iroi ambícióim megtagadása lett volna, ha egy pillantást nem vetek e lapokra, s nem futom át a szépen csengő rimeket, amelyekben eszme gazdag soraim végződtek. Köny lopódzott szemembe, eszembe jutva a durva sértés, amelylyel tiszta lelkét megaláztam ártatlan kis feleségemnek, aki még ma is rajongással szokta olvasni ezeket a szerelemről zengő költeményeket, melyeket az ő hűen szeretett férje irt az ő számára.

De mi ez? egy különös színű és alaku boríték, amelyet nem ösmerek a magaménak. Valami jó barátó lesz, gondoltam s némi aggodással, hogy indiskréciót követek el, lassan kivettem a levelet s olvastam:

„Édes Sofie!

Kimondhatatlanul boldognak érzem magam, hogy végre enyémnek mondhatom önt. Hálás szívvel esdekelve kérem édes szerelmem, hogy holnap ismét találkozhassunk . . . holnap és azontul mindennap. Ittas vagyok aranyhaja illatától és mámoros csókjai hevétől. Jöjjön, jöjjön, hagyja a férjét, hadd írja bekén otromba drámáit a házasságtörésről . . . a valóságban úgy sincs igazi fogalma róla Igazam van?

Imádvá vár:

Anatol.”

(Vége következik)

Azután Groisz Gusztáv nyug. egyetemi tanár felolvasta annak az okmánynak a szövegét, amelyet régi szokás szerint az alapkövé alá rejtettek, az okmányt aláírta a király perszonális meg a méltóságok, a pergament-tekereset belehelyezték az alapkövé s azután egymásután járultak a szobor alapjához mindazok, akik kalapácsütéseikkel és aktuális mondásaikkal megörökíthették neveiket a szép nap történetében. Először br. Fejérváry miniszter ütött rá a király nevében, azután báró Jósika Samu, a kormány képviselője. A miniszter, mikor megkongott ütése a kemény grániton, ezt mondá:

— Mátyás király szelleme lengjen a város és lakói fölött.

Azután jött a többi tekintélyes ember s mire vége lett az ünnepi kalapácsolásnak, Hegedüs Sándor párszóval átadta a szobor alapját a városnak megőrzés végett. A polgármester pedig megköszönte a bizottság buzgóságát, s megígérte, hogy a szobornak Kolozsvár városában jó gondviselője lesz.

Vegyes hírek.

— **A Ház feloszlása.** Megbízható helyről vett távirati értesülésünk szerint az országgyűlést október ötödikén trónbeszéddel bezárják, melynek tartalmát a csütörtökön tartott miniszteri tanácson állapították meg. Az új országgyűlést november huszadikára hívják egybe. A választások valószínűleg november harmadikán kezdődnek és tíz nap alatt befejeződnek.

— **A képviselőház feloszlása** élénk érdeklődést keltett mindenütt. Megkezdődnek a választási mozgalmak vármegyénk hét kerületében is, melyek eddig csak csendes, bizalmas körben képezték megbeszélés tárgyát. Eddig vett híreink szerint az a b r u d b a n y a — v e r e s p a t a k i választó kerületben Lukács László pénzügyminiszter, a kerület eddigi nagyerdemű, közszeretében és tiszteletben álló képviselőjének megválasztása bizonyos. Gyulafehérvárott dr. Mohay Sándor, ki a lefolyt országgyűlésen kiváló tehetségének és buzgó tevékenységének sokszoros jeleit adta, mint bizottsági előadó, méltán remélheti választói bizalmát. A magyarigani kerület eddigi képviselője, dr. Szász Károly, más kerületre reflektálván, helyette dr. Werner Gyula, volt főispáni titkár, vármegyénkben közszeretethen álló kiváló fiatal tehetség fog fellépni. A marosújvári kerületben báró Kemény Endrét óhajtkák megtartani képviselői állásában. Az alvinczi kerület eddigi érdemes képviselője b. Kemény Géza ezuttal nem kíván fellépni; helyére Szócs Pal hirlapíró pályázik. Vizaknán Zeyk Gábor isöltséget emlitette már az „Egyetértés“ is. Végül a nagyenyedi választó-kerületben Török Bertalan m. főjegyző, lapunk egyik szerkesztője megválasztását sokan óhajtkák. Mihelyt a választásra vonatkozó hivatalos felhívás nyilvánosságra jön s a vármegye törvényhatósága megtartja rendkívüli közgyűlést: a választók is gyorsan fognak sorakozni a jelöltek körül s megindul az alkotmányos küzdelem, mire nézve óhajtkák, hogy ez az elvek és személyek iránti kölcsönös becsülés és tisztesség határai között, a személyeskedés és indulatoskodás elkerülése mellett folyjon le, soha se feledve, hogy: a h a z a m i n d e n e l ő t t !

— **Az erdélyi püspökség.** Gróf Majláth Gusztáv komáromi helyettes plébános, amint a lapok ifják, legközelebb fölszentelik püspökké es mint fölszentelt püspököt

azonnal kinevezik „sub iure successione” Lőnhart Ferencz püspök mellé helyettes püspökül. Ha ezután a gyulafehérvári püspöki szék bármely okból megüresedik, az egyházmegye kormányzását, minden hivatalos aktus mellőzésével, mint jogutód Majláth Gusztáv veszi át.

— **Ellenőrzési szemlék.** Nagy-Enyed városában az idei ellenőrzési szemlék a következő sorrendben fognak mezejtetni: A népfelkelő-kötelesek ellenőrzési szemléje október 7-én, a honvédségé október 24-én és a közös hadserege október 26-án fog megtartatni. Miről az érdekeltek azon komoly intéssel figyelmeztetnek, hogy meg nem jelenés esetén hatóságuk által szigorúan fognak büntettetni.

— **Meghívó** a nagyenyedi daloskör 1896. évi közgyűlésére, október hó 4-én (vasárnap) d. u. 3 órára a polgári leányiskola találkozó termébe. (A tagoknak szabalyos számban meg nem jelenése esetén a közgyűlés október 11-én d. u. 3 órakor fog a jelzett helyen föltétlenül megtartatni.) A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Bizottsági jelentés az egyesület vagyoni állásáról s az évi számadások ellátása. 4. Folyó ügyek. 5. Indítványok. 6. Választások.

Az egyesületi év krónikája. 1. 1895. január 27. Évi rendes közgyűlés; szervezkedés. Választások eredménye: Váro Ferencz elnök; Dömök Erzsébet és Fogarasi Albert alelnökök; dr. Garda Kálmán titkár; Bartha Zsigmond pénztáros; Dancs Mózes gazda; Borsay Samu karnagy; választmányi tagok: dr. Farnos Árpád, Farnos Árpádne, Fogarasi Béla, Lenk L., Reinbold O., Orbai L., Szilágyi Gyula, Török Gyöngyi, Vajna Janka, Weinrich Frigyes, Will Károlyne, Hegedüs Zsigmond; választmányi pötttagok: Malnási Lajos, Jovian Viktorne, Zayzon Ferencz, özv. Klimes Károlyne, Nagy Karoly, Papp János. 2. Márczius 10. Választmányi gyűlés. 3. Márczius 15. Közreműködés a városi közönség hazafias ünnepén. 4. Márczius 23. Az egyesület tavaszi dalos mulatsága. 5. Május 4. Választmányi ülés. 6. Május 17. Választmányi ülés. Részvétel gyászdallal dr. Kovács Ödön temetésén. 7. Junius 15. Nagy hangverseny, a kollégium dísztermében: Beethoven „Coriolán nyitányának” és Schumann „Paradicsom és Peri” oratoriumának előadása, a cs. és kir. 82. gyalogezred zenekarának közreműködésével (a főgimnáziumi tornaköri zászló költségeinek fedezésére). Részvétel a főgimn. tornakör nyári táncmulatságán, a kollégium kertjében. 8. Szeptember 29. Választmányi ülés. 9. Október 10. Részvétel gyászdallal b. e. Török Danielné temetésén. 10. Deczember 21. Az egyesület téli dalos mulatsága. 11. 1896. febr. 12. Választmányi ülés. Borsay Samu karnagy a kolozsvári honvédszenekar karmesterévé neveztetvén ki, az egyesülettől bucsut vesz; a daloskör elismerésének és köszönetének kifejezése iránta. Közgyűlés elnapolása, s a dalkari működés szünetelése további intézkedésig. 12. Szeptember 20. Választmányi ülés. Közgyűlés előkészítése.

Pénztári számadás 1895—96-ról. Bevétel: Takarékpénztárból fölvéve 331 frt 19 kr. Multságokjegy-pénztári bevétele 389 frt 75 kr. Pártoló tagsági díjak 165 frt Temetési díjak 60 frt Vegyesek 8 frt 44 kr. Összesen 954 frt 38 kr. Kiadás: Takarékpénztárba helyezve 371 frt 19 kr. Multságok költségei 364 frt 31 kr. Hangjegyek, kellékek szerzése 23 frt 80 kr. Ha-

zafias és kulturális czélokra 26 frt 66 kr. Karnagy tiszteletdíja 100 frt. Szolgák bére 14 frt. Vegyesekre 45 frt 77 kr. Pénztármaradék 1896-ra 8 frt 65 kr. Összesen 954 frt 38 kr. Vagyonállás: Pénztári készlet 8 frt 65. kr Pártoló tagok díjhátraléka 102 frt. Takarékpénztárban elhelyezve 302 frt 03 kr. Összesen 412 frt 68 kr.

— **Virágoznak a fák,** mindenféle új tavasz van. Soha még a mostani nemzedék nem látott annyi gyümölcsfát, vadgesztenyét és akácfát oly dusan kivirágózzák, mint most október elején. A jégvert lombok friss levéldíszet öltöttek, s messze pompázik rajtuk a virág. A szőlőn új gerezdek, az almafákon mogyorónyi almácskák vannak. A kik oly szerencsések voltak, hogy elkerültek a jégverést, jó szüretre, pompás borra számíthatnak.

— **Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület** október hó 4-én délután 4 órakor Gyulafehérvárt a városház tanácstermében választmányi ülést tart, melyre a t. cz. választmányi tagok ezennel tisztelettel meghívattak.

— **Székely fiuk vándorlása.** Ismeretes dolog, hogy minden esztendőben száz meg száz székely fiu szegődik el Oláhországban kocsisnak, napszámsnak vagy szolgaleánynek. Ez a tömeges kivándorlás jelentékeny munkaerőtől fosztja meg az országot, mert köztudomás szerint a székely legények tanulekonyak, leleményesek s a munkában kitarótk. Azert is tizenhárom város, névszerint: Budapest, Kolozsvár, Nagy-Enyed, Arad, Szolnok, Pécska, Czegléd, Makó, Salgó-Tarján, Szeged, Miskolcz, Békés-Csaba és Kassa iparos polgársága azzal a kéressel fordult a Székelyföldi Iparkamarához, hogy közvetlen részükre a Székelyföldről iparostanoncznak való fiukat. E kérelem folytán akezió indult a Székelyföldön s ezentul évenként egyelőre kétszáz székely fiut szegődtetnek az illető városok iparos műhelyeibe. A kamara másodtitkárát László Gyulát küldötte az egyes városokba, hogy a szegődtes módozatot megállapítsák. Nevezett titkár ur Nagy Enyed városát is meglátogatta, hol több iparos polgárral a tanonczokra vonatkozó szerződést megkötötte. Így e hó 4-én a reggeli vonattal 2 kis csángó gyerek meg is érkezett Spangenberg Gyula és Selmezi István iparosokhoz.

— **A Vaskapu-megnyitás** ünnepélyének egyik érdekes mozzanata az, hogy ő felsége, a király, külön fogadta a mű- és építés-vezetőség küldöttségét, mert eddig nem volt még eset arra, hogy a király államtitiszviselőket küldöttségileg külön fogadjon. Ő felsége, midőn a művezetőket e kiténtésben részesítette, nyilván tanusítani óhajtottta, hogy mily rendkívüli jelentőséget tulajdonít e nagy mű létrejöttének, valamint azt is, mennyire méltányolja azokat az érdemeket, melyeket a tisztviselői kar e körül szerzett, amint ezt a küldöttség üdvözlétére válaszképp mondott szavaiban hangsúlyozta is. A miniszterelnök a maga részéről is különös súlyt fektetett arra, hogy a tisztviselői kar e rendkívüli kitüntetésben részesüljön.

— **A fürdőző közönség figyelmébe.** Most, hogy a város tulajdonát képező kintünó vizü uszodáját a bekövetkezett hideg idő miatt becsukják, elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy közönségünket figyelmeztessük az izraelita hitközség melegvizü

uszodája látogatására, mely közönségünknek a maga valóságában teljesen megfelel.

— **A II-ik magyar gazdatiszti kongresszus** szeptember hó 24-én folyt le, a millenniumi kiállítási ünnepek csarnokában, szép számu érdeklődő tagok részvételével, Bujanovics Sándor elnöklete alatt. A kongresszust védnöke Nagymélt. dr. Darányi Ignác földm. miniszter ur jelenlétével szerencseltette, s a gazdatiszteket buzdító s jövőjüket illetőleg reményt nyújtó beszédekben üdvözölte. Előterjesztett 2 határozati javaslat, u. m. 1. kérdés: A gazdatiszti kvalifikáció megállapítása. Határozati javaslat, Mondja ki a kongresszus, hogy a gazdatiszti kvalifikáció megállapítását elodázhatatlanul szükségesnek tartja, a következő elvek alapján:

1-ször. Szakképzett gazdatisztnak csak az ismertetik el, aki gazdasági akadémiát vagy más hazai gazdasági tanintézetet kellő sikerrel végzett és erről bizonyítvánnyal bír. Külföldön nyert gazdasági tanintézeti bizonyítvány csak azon esetben tekintetik egyenértékü kvalifikációnak, ha a képesítés bármely hazai felsőbb gazdasági tanintézetnél letett vizsga után az intézet igazgatósága által hitelesen igazoltatik.

2-ször. A jelenlegi tényleges állapot tekintetbe vételével kvalifikált gazdatisztnak ismertetnek el mindazon előzetes képzettséggel nem bíró, de tényleg szolgálatban lévő gyakorlati gazdatisztek, akik legalább 10 évi kifogástalanul eltöltött szolgálati időt kimutatni képesek, és gyakorlati gazdatiszti képességükről az illetékes gazdasági egyesület vagy megyei gazdasági bizottságtól egy év lefolyása alatt bizonyítványt nyertek. Egy év letelte után ezen, a multra adott kedvezmény megszűnik és azontul csak az első pontban körtört kvalifikáció érvényes.

3-ször. Az állam, a törvényhatóságok, a községek, az egyházi testületek és egyházi személyek birtokában levő, továbbá a köz- és magan-alapítványokhoz és hitbizományokhoz tartozó, valamint a közbirtokossági (1879. XXXI. t.-cz. 17. és 21. §.) birtokok kezelésére, ugyszintén a szakminisztérium vagy más minisztériumokban, törvényhatóságokban, községekben rendszeresített vagy rendszeresíteniő oly hivatalos állásokra, amelyeknek betöltése gazdasági szakismeret igényel, kizárólag az első pontban kvalifikált egyének alkalmazhatók.

4-szer. A kongresszus megbizza „A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesületét”, hogy a feunti pontokban elfogadott határozatnak törvényhozási érvényesítését minden a cél elérésére alkalmasnak látszó módon és eszközökkel előmozdítani igyekezzenek.

2. kérdés. A gazdatiszti jogviszony szabályozása.

Határozati javaslat. A kongresszus szükségesnek tartja, hogy a gazdatisztek alkalmazásából eredő jogviszonyokat szolgálati szerződés nemlétében törvény szabályozza, mely törvény intézkedjék: 1. a felmondási időről, 2. a szolgálati idő-viszony idő előtti megszünetésének eseteiről és következményeiről, 3. az időleges szolgálatképtelenséggel járó kölcsönös kötelezettségekről, 4. a gazdatiszt és családjának munkaképtelenség idején való ellátásáról.

E határozati javaslatok egyértelműleg es egyhangulag elfogadtattak, valamint a bécsi Verein für Güterbeamte küldöttei által be-terjesztett határozati javaslat, mely az első javaslattal lényegében azonos, csak részle-

teiben bővebb, szintén a határozati javaslatok végrehajtásával megbízott gazdasági egyesületnek adatott át.

A „Mezőgazdasággal és erdőszelével foglalkozók nyugdíj-intézete“ alaptökejének gyarapítására Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur ő Exzellenziája 4000 forint adományt utalványozott ki, ezzel is jelet kívánván adni azon jóindulatának, melylyel a közgazdaságilag fontos intézmény iránt viseltetik.

— **Kétlelkűek.** A német természettudósok frankfurti gyűlésén szenzációs kísérletekről tartott előadást Born tanár, a híres boroszlói tanár. Az alsóbbrendű hidegvérű állatok csudálatos regeneráló képessége, amely lehetővé teszi nekik, hogy szervezetük megcsontult részeit kiegészítsék, annak a kérdésnek megfejtésére összkölte, hogy hogyan viselkednek két külön szervezetnek részei, ha mesterségesen összekapcsolják őket. A zöld béka poudroít választotta vizsgálódási tárgyául. Az ebihalakat az ugynevezett fiziológiai konyhasóoldatba mártotta, s azután hasukat körülbelül 0.8 milliméter hosszúságban főlógta s ezüst dróttal két ilyen csontka ebihalat egymáshoz varrt. A seb néhány óra múlva hehegedt s az új teremtvény, a kettős béka készen volt. 200 kísérlet közül 30 sikerült. A tudós tanár a különböző szervezetnek egymáshoz illesztéséből igen érdekes adatokat szerzett. Az egymáshoz illesztés első foka az, mikor a véredényrendszerek közlekednek egymással. Ha a két egymáshoz kapcsolt szervezet nem egyforma, ha például az egyik ebihal hasához a másiknak csak farkát varrják; az a rész dominál, amelyben a szív van. Egy más fajta az egymásba olvadásnak az, ha a bélesőveket varrják egymáshoz. De sikerült a lárvákat úgy is összekapcsolni, hogy koponyájukat főlógta s az agyvelőjüket ragasztotta egymáshoz. Az ily módon nyert kettős lárvákat „Januslárváknak“ nevezte el. A két összekapcsolt lénynek külön-külön szíve és bélesőve van, csak az nem bizonyos még, hogy a két agyvelő külön működik-e? A kettős ebihal egyik fele erősebben táplálkozik, mint a másik, s erősebben fejlődik is; a kettő között a szó szoros értelmében harc fejlődik, a gyöngébb lárvát a felső részt foglalja el. Born azt várta, hogy ez a gyöngébb állat elpusztul, de ellenkezésképpen azt látta, hogy egyformán és egyszerre kezdtek meg az átalakulást. Egy másik kísérlet is érdekes: az egyik ebihal mellő részéhez egy másiknak hátsó részét varrta s a két fel mint egységes szervezet élt tovább. A tudós tanár előadása nagy feltűnést és lelkesedést keltett a természettudósok körében. Bizonyosra vehető, hogy az érdekes vizsgálódásokat a tudósok egész serege fogja folytatni.

— **A császármadár-vadászatról.** Császármadárakra többféleképp szoktak vadászni, de legérdemesebb a csalsípvaló vadászás. A csalsíp — bár ilyet ma már potom áron lehet készen kapni — magunk is előállíthatjuk, még pedig egy kis fűtőlő alakjára, akár egy tyúk vagy luc szárny-csontjából. Egy ilyen csalsípvaló és 8 as söréttel töltött fegyverrel hajnalhasadtakor utnak indulunk nagy, összefüggő és csendes erdőterületekre és egy olyan helyen, ahol császármadarakat vélünk: állást foglalunk. A csalsípvalót időnkint egyszer-kétszer megfújuk s vagy halljuk a feleletet rá, vagy egy suhogó repülésnek a zaja üti meg fülünket, mely messzire hallható. A suhogó repülés igen jó jel, miért a kíváncsi kakas ritkán felel, ha-

nem inkább hamarosan ama hely irányába repül, ahonnan a csalsípvalót hallotta s itt a környéken egy fára repül, hommet könnyen ledurrantható. Ha a talaj nagyon vízenyős, vagy az esőzések azt nedvessé tették: akkor mindig repülve, száraz talajnál azonban legtöbbször futva közeledik a kakas a vadász felé. Természetes, hogy a vadásznak igen jó fedett állásban kell lennie, főleg akkor, ha föltelelezhető, hogy a császármadár a földön futva is közeledhetik, mert ilyenkor sokkal óvatosabb és bizalmatlanabb. A császármadár-vadászatról a szélre is ügyelnünk kell, főleg tavasszal, fölös számu kakasok lelovásánál, mert a kakasok is nem egyformán vannak a párzásra hangolva. Ebben az időszakban különben a mi vadászati törvényünk tiltja a császármadár lövését. Déli és délnyugati irány, úgy látszik, inkább indítja a kakasokat a dürgésre, míg észak és kelet inkább hidegebb hangulatot idéznek náluk elő. Ha a kakas nagyon dürgő kedvében van, akkor rendszeren az első csalhívásra előttünk terem, míg egy kevesebb dürgő kedvében lévő kakas sokáig invitálhatja magát és a vadászt bszantja, amennyiben a csalhívásra mindig felel, de nem közeledik. Minél ügyesebben bán valaki a csalsípvalóval, annál eredményesebb lesz a vadászati, mert egy-két rosszul utánzótt hanggal a kakast könnyen gyanakodóvá tesszük.

— **Regény az angol társaságból.** Egy Macfarlane nevű angol rendőr nem sokára oltárhoz vezet miss Badham Thomsvillet, ki anyai részről olyan ir-családokkal rokon, melyekből egykor ir királyok kerültek ki. A miss egy napon London utcáin kocsizott, amikor egy megbokrosodott ló örült rohanással vágatott az utcán, maga után vonszolva a könnyű járművet, melybe befogva volt. Mindenki menekült a megvadult ló elől, csak Macfarlane iramodott utána és megragadva gyeplőjét, egy erőteljes rántással megállásra kényszerítette. Miss Badham megbámulta az erős és bátor férfit, ki egy megbokrosodott lovat egy pillanat alatt megfékezett. Nem is tiltakozott előtte rokonzenéit és csakhamar igen barátságos viszony fejlődött ki közöttük. A miss ismerősei mindent megtettek, hogy a viszonyt megbontsák, de az akadályok, melyeket elébük gördítettek, még csak közelebb hozták egymáshoz a szerelmes párt és miss Badham végre nem is tudott már elleni szíve választottja nélkül és még az utcán is, ha szolgálatban állt a rendőr, folyton nyomában volt. A rokonok végre, mikor látták, hogy nem boldogulnak a szerelmes missel, beleegyeztek a házasságba és az egykori rendőr most gazdag ir lord lesz a cirkuszi grófságban.

— **A puskapor Magyarországon.** A puskapor feltalálásáról es arról, hogy mikor alkalmazták először lőfegyverekben, határozatlan adataink vannak. Némelyek szerint már 1325-ben voltak primitív lőfegyverek. Először vetágjukhoz alkalmazták s Piza ostrománál 1376-ban 6-7 száz fontos kődarabokat dobáltak. Az Európában megjelent törökök II. Murad alatt már ismerték a lőport és 1437-ben Belgrád ostrománál aknákat rakására használták. A kézi fegyverről 1364-ben emlékeznek a krónikák s ezek pisztolyok voltak. Mikor jött hazánkba a lőfegyver s az agyu használata, határozott adataink nincsenek. Feljegyezve találjuk, hogy egy magyar agyuöntő: Orbán 34 ujj bőségű agyut készített, mely 12 mázsás kőgolyót dobott s ez Konstantinápoly ostromá-

nál szerepelt, de oly szerencsétlenül, hogy szétvetette a por s készítőjét megölte. Nagyon valószínű, hogy a lőpor a XV-ik században már nálunk használatban volt. Rendszeres csapátfelkészítésnél a XVI-ik század elején alkalmazták, főleg a felvidéki vármegekben terjedt leghamarabb.

Meteorológiai jelentés szept. 30-tól okt. 3-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erő- sége	Boru- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
30	7	66.8	+15.0	NW ₂	10	—	
	2	65.5	+19.0	—	2	—	+20.2 +10.0
	9	67.1	+13.8	—	3	—	
1	7	67.0	+11.0	NW ₂	0	—	
	2	65.5	+19.0	NW ₁	0	—	+19.3 +7.6
	9	66.0	+11.8	—	0	—	
2	7	66.8	+9.0	NW ₁	0	—	
	2	64.5	+18.8	—	1	—	+20.0 +7.0
	9	65.5	+11.8	NE ₁	0	—	
3	7	65.8	+8.8	N ₁	0	—	
	2						
	9						

Kilátás: Száraz, derült továbbra is.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N — észak, S — dél, E — kelet, W — nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara

Apróságok.

Bismarck-adoma.

Wrangel tábornok a düppeli sáncok elfoglalása után Jütlandba akart bevonulni. Bismarck elnevezte az öreg tábornok tervét, mert előbb meg akart állapodni Ausztriával, mely szintén nem akart tudni a bevonulásról és meinynek hozzájárulása nélküli a helyzet nagyon összekuszálódott volna. Wrangel nagyon megharagudott és azt írta Vilmos királynak, hogy azok a diplomataik, akik ilyen tanácsot szolgálnak, kötelet érdemelnek. A háború befejezése után Bismarck egy ízben a királyi asztalnál ült és véletlenül Wrangel szomszédságába került; természetesen rá sem hederített Wrangelre. Az öreg Wrangel, aki mindenkit tegezett, ezekkel a szavakkal fordult a porosz miniszterelnökhöz:

— Hát moudd csak, fiam, nem birsz felejteni?

— Nem! válaszolta rá Bismarck röviden.

Wrangel némi idő múlva azt kérdezte:

— Hát megbocsátani birsz-e fiam?

— Igen! felelt Bismarck.

A két nagy férfi kezét fogott és egymás egészségére üritette poharát.

A fotográfia feltalálása.

A fotográfia feltalálását még az ó testámenton idejében találták fel. Jób, a híres szenvedő, tudvalevőleg eleinte dinondánomban élt, nagyon sok marhája és nagyon sok gyermeke volt. Nagy gazdasága elvakította őt és azt hitte, hogy ez mindig így lesz. Azonban egyszerre úgy fordult a dolog, hogy egy csapás érte a másik után és szegény Jób

végül nagyon elkeseredett. Jób fájdalma évekig tartott és barátai hasztalanul igyekeztek őt felvidítani. Egy napon már ezek is megsokalták az örökös kesergést és jajgatást és egyikük így szólott Jóbbhoz:

— Ugyan kérem, vágjon már egyszer barátságosabb arcot.

Ettől a fotográfózás feltalálásáig már csak egy lépés volt.

Közgazdaság.

A világ 1896. évi buza- és rozstermése.

A fenti cím alatt igen érdekes munkával szaporította közgazdasági irodalmunkat a földmivelésügyi m. kir. miniszter. Ugyanis a nevezett miniszter ur, úgy, mint az már 8 év óta történik, a folyó évben is felszólította a cs. és kir. konzulokat, hogy az egyes országoknak buza- és rozsterméséről és szükségletéről tegyenek jelentést; hazánkban pedig az állandó gazdasági tudósítóknak részben már a cséplési eredményeken alapuló jelentései alapján állította össze a buza és rozs termésének eredményét, leszámítva hozzávetőlegesen a téli és nyári elemi károkat. A folyó évben ismét felhívták a cs. és kir. konzulok, hogy a várható 1896—97-iki gabonaüzleti kampányra nézve is tegyenek jelentést, s főleg nyilvánítsák nézeteiket az iránt, hogy a gabonaárakban milyen irányban remélhető változás.

A cs. és kir. konzulok a földmivelésügyi miniszter ezen felszólítására elismerést érdemlő készséggel feleltek meg és oly részletes és megbízható adatokkal szolgáltak, a melyeknek a korábbi években még rendelkezésre nem állottak. A múlt évben és részben a folyó évben is valószínűleg az alacsony gabonaárak következtében, részben azonban a kedvezőtlen időjárás befolyása alatt, a világ számos részében legalább is 5—6 % al csökkent a gabonával bevetett terület.

Különösen nagy arányú az ez évi visszaesés a buzában; így pl. Kelet-Indiában, ahol az idén több mint négy millió akkerral kisebb volt a buzaüreg.

Hasonlóan kisebb volt a buzával bevetett terület Magyarország, Oroszország, Argentína, Ausztrália stb. országokban.

Orkán, jégeső, továbbá záporosó és felhőszakadásból keletkezett árvíz stb. pusztította, néhol roppant károkat okozott a már learatott kéveken és asztagokban levő szalmás terményekben. Magyarország, Ausztria, Németország, Franciaország, Szerbia és Oroszország nyugati részeinek gazdái erősen megéreztek a pusztulást, mert bizony némely helyen a kár nagyon jelentékeny.

Az idei gabonatermés tehát — bármennyire kedvezőek voltak júniusban a kilátások — sehol egyetlen egy nagyobb buza-termő államban sem felelt meg a hozzá fűzött reményeknek.

Az össztermés, viszonyítva a múlt évi megkezdés közepterméséhez, mennyiségileg legalább is 6, lehet azonban, hogy 10% al is kisebb, míg minőségileg a különbség 15—20 % körül mozog.

Kivételre alkalmas buza sehol sem lesz annyi az idén, mint az előző években volt, ép a buza minőségének nagy arányú hanyatlása miatt. A régi készletek, amelyek még meglehetősen nagyok, ugyan pótolni fogják a hiányt, mindazáltal valószínűnek látszik az, hogy a folyó évi gabonaforgalom ép a tengeren túli államok rossz termése miatt ki-

sebb lesz ebben az évben. Hihető pedig ez azon figyelmen kívül nem hagyható körülményénél fogva, mert Ausztráliában, Kelet-Indiában, Argentínában és Chiliben az új 1897-iki termés elé nem a legkedvezőbb reményekkel néznek. Eme rövid bevezető sorok után a nevezett munkában a buza-termelő és fogyasztó államokra nézve két kategória van felállítva, vagyis azon államok, a melyek bevitelre szorulnak, másodsorban azok, a melyek kivitelre is termelnek. Mindkét osztályba eső államok buza- és rozstermelési adatai, a termelt gabonamillió hektoliter és métermázsákban, a terület nagysága hektárokból van — egyes államok sorrendje szerint — kitüntetve igen részletesen.

A kitüntetett adatokból közöljük a következőket:

Bevitel által egészítik ki szükségletüket a következő államok:

Mutatkozik hiány 1896—97-re:
(-) millió hektoliter buza:

1. Nagy-Britania	65—66.
2. Franciaország	8—10.
3. Németország	14—15.
4. Ausztria	16—18.
5. Olaszország	7—8.
6. Németalföld	6.—
7. Svájc	6.—
8. Belgium	13—14.
9. Dánia	0—80.
10. Svéd- és Norvégország	2—50.
11. Spanyolország	12.—
12. Portugália	3—3.
13. Görögország	1—3.—
Összesen: 158'9—	

Kivitelre is termelő államok:

Mutatkozik 1896—97-re fölösleg:
(+) millió hektoliter buza.

1. Oroszország	30—35.
2. Magyarország	13'—
3. Románia	13.—
4. Bulgária és Kelet-Rumelia	5—5.
5. Szerbia	0—85.
6. Törökország (európai)	3.—
7. Kis-Ázsia	2.—
8. Kelet-India	—*.
9. Egyesült-Államok	85—40.
10. Kanada	5—6.
11. Argentína	—*.
12. Chile	—*.
13. Algír	—*.
14. Egyiptom	—*.
15. Ausztrália	—*.
16. Tunis és Tripolis	—*.
Összesen: 112—85.	

Mérleg:

Beviteli államok	158'9.
Kiviteli államok	112'85.
Fölösleg: 46'05.	

Azt hiszem, a számok elég világosan beszélnek, és eme kimutatás Magyarországnak is szép fölöslegét mutatja ki, amely fölösleg kedvező gabona-árak mellett tartós jóvedelmet biztosít a magyar gazdának.

Sz. V.

Piaci árak.

Nagy-nyed, 1896. október 1.

Buza legjobb	1 véka	1'05
" közepszerű	"	— 90
Kétszeres legjobb	"	— 80
" közepszerű	"	— 70
Rozs legjobb	"	— 70
" közepszerű	"	— 65
Zab legjobb	"	— 40
" közepszerű	"	— 35
Kukorica (tengeri)	1 véka	— 80
Burgonya	"	— 35
Széna legjobb	egy szekér	5.—
Szalma legjobb	"	2.—
Blkka 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	"	3'50
Cserfa 1 " " " " " " " " " "	1 " "	3'20
Tűgyfa 1 " " " " " " " " " "	1 " "	3'50
Faszén kemény	egy hektoliter	1'—

Marhahús	1 kilogramm	— 36
Sertésbőr	"	— 44
Szalonna	"	64—72
Dicszósír	"	— 75
Vörshagyma	"	— 10
Fokhagyma	"	— 10

Csarnok.

A kihűlt csillag fénye.

Fülöp orleansi herceg, kit Franciaországban csak egyszerűen Gamellennek hívnak s aki az orleansok királyi házának trónigényeit képviseli, el akarja venni Laetitiát, Amadeos spanyol király özvegyét, aki a nagy Napoleon véreből származik. Egy Orleans nőül akar venni egy Bonapartet. XVI. Lajos király sarja annak a Bonaparte Napoleonnak a sarját, aki karddal küzdött fel magát arra a trónra, melyen az Orleansok, a Bourbonok, a Valoisok s a Capetingek révén uralkodtak azóta, amióta Franciaország szerepet játszik a keresztény államok történetében.

Egy nagy álom befejezése lesz ez a házasság, amelynek első híret néhány nappal ezelőtt közöltük s amely meglepte az egész világot. Két külön világ összeolvadása lesz ez, két olyan világé, amely össze nem tartozik, amely össze nem tartozhatik s amelynek halálát fogja jelenteni ez a frigy. Az igaz, az Orleansok szeretik meglepni a világot s amióta Egalité herceg a forradalom zászlóvivőjévé szegődött, azóta ez a meglepetések hajhászása hagyománya az Orleansok ennek az ágának. Hogy egy Bonaparte hajlandó egybekelni az Orleansokkal, abban nem találom semmi csodálatost, hisz már maga I. Napoleon is szívesen fejtegette azt a viszonyt, amelyben ő a szerencsétlen végű XVI. Lajoshoz állt s megnyugvásául szolgált, mikor fölfedezte, hogy XVI. Lajos noki is nagybátyja volt. Nagybátyja pedig úgy, hogy Mária Antoinette nagynéje volt Mária Lujzának. A legitim trón után való sohajtozás mindig jellemezte a Napoleonidákat s Napoleon bukásában a legtragikusabb volt, mikor ő a trónigényeit az Orleansokkal való viszonyára alapította. III. Napoleon is csak 1848-ban, a forradalmak korszakában hirdette nagy Napoleon dicsőségét, Franciaország fényét s nagy ősenek 396 győzelmes háborúját. Sebastopol bevétele s a solferinói csatásokon aratott győzelme után elég volt neki a saját kardjának dicsősége, őseket keresett s ő is visszatért az Orleansokhoz. Mert vegre is szép a forradalom, szép az erőnek joga, a fegyvernek hatalma, de mindezzel nem lehet trónt alapítani. A régi királyi ház fénye után visszasír mindenki a köztársaságból s a mai Franciaország is sokkal közelebb áll ahhoz, hogy visszakapja a monarchiát, mint azt talán a radikálisok képzelik.

Az Orleans királyi háznak, ennek a most már kihűlt csillagnak a fénye sokszor beáranyozta Franciaország felhős égét, s épp ezért Franciaországban nincs létalapja a köztársaságnak.

Van valami csodálatos erő abban a tudatban, hogy az őseik már kilencszáz évvel ezelőtt is a fejükön hordták Franciaország koronáját, azét a Franciaországét, amely IX. Lajost szentté avattatta, IV. Henriket bevette a népdalaiba, amely minden bűne dacára ma is isteníti XIV. Lajost, s amely lefejezte ugyan a legszerencsétlenebb uralkodóját, de azért husz év múlva ennek testvérét gróf Artoist, s ezután a másik testvérét, a provenci grófot koronázta meg.

A száműzött Orleansok ma is uralkodnak Franciaországban, s az egész harmadik köztársaság 1870 óta nem tesz egyebet, mint küzd azok ellen az Orleansok ellen, akiket néhány év múlva bizonynyal diadalmenetben fog Páris falai közé kísérni.

Ezt előre látja mindenki s a francia kedély s a francia népszellem változó szeszélyeinek rovasára írja. Pedig ehhez vajmi kevés köze lesz a francia népnek. Az Orleansok számára a történelem logikája fogja visszaszerezni a koronát. Mert egy királyi ház meglehet trón nélkül, családi birtokaira vonul vissza, udvart tart s a család feje királynak nevezeti magát. A fény, a pompa, minden meglesz, csak a hiúság legyen erősebb, mint az eszélyesség. III. Napoleon a lemondása után nagyon jól érezte magát Londonban s a párisi grófnak sem hiányzott semmi más a királysághoz, mint a tényleges uralkodói hatalom. A detronizált uralkodókat csak a dicsőség szomja bántja, más semmi. Mert udvaruk van, nagyobb és őszintébb hódolókból álló, szolgálatra készebb udvara, mint volna akkor, ha trónon ülnek. Meg aztán bizonyos fokon túl az egoizmus megszűnik s a trónon minden uralkodó családi politikát csinál. Nem a maga számára igyekezik a koronát megszerezni, hanem a jövő nemzedék számára. A párisi gróf fiókjában, mikor meghalt, megtalálták a mazifeszturnot, melyet már tíz évvel halála előtt írt a francia néphez s amelyben lemond Fülöp fia javára a trónról, ő megelégszik azzal a dicsőséggel, hogy azt az Orleansok számára visszaszerezte. De egy ország uralkodók nélkül nem élhet meg. A külső fényt, a pompát, a csillogást, ami a gloire hazájában minden államfő első kötelessége, semmiféle köztársasági elnök ugy kifejtteni nem tudja, mint a született uralkodó, s Casimir-Perier gyűlölte a francia nép azért, mert vagy fukarkodott, vagy pedig úgy ragyogott, mint egy parvenü. A köztársasági elnök, ha gazdag, az bűn, ha szegény, az gyalázat, s az igazi hangot eltalálni nem tudja soha. Ha szerény, azt mondják rá, nem bírja az államot méltóan reprezentálni; ha szereti a pompát, gyűlölik, azzal vádolván, hogy uralkodónak képzei magát. Pedig nem a monarchiát nem akarják visszaállítani, csak a király személyében nem egyeztek még meg. Ha lesz egyszer egy ember, akiben megtalálják az uralkodó számára szükséges minden kelléket, meghalt a harmadik köztársaság, hogy helyet adjon a királyságnak vagy császárságnak. Ha Boulanger tábornok értette volna a maga dolgát, s nem mindig a tonkingi és algiri harcztereken szerzett sebeire hivatkozik, hanem arra a fényre, amely a monarchiával együtt jár, s ha lett volna pénze sok, igen sok, s nem tudta volna mindenki, hogy ezt a milliót, amit elköltött, a szeretőjétől kapta, aki kitarította, de még ebben az esetben is talán, ha a pénznek elköltéséhez értett volna, s nem látszott volna meg rajta mindig a parvenü: ma Franciaország trónján ülhetne.

Nem a királyságot nem akarják, hanem a parvenüket nem tűrhetik. Ha a francia trónért csak az Orleansok vagy csak a Napoleonidák küzdenének, ma már bizonyára megszületett volna a monarchia, így azonban a royalista tábor két részre szakadt s a helyett, hogy a köztársaság ellen küzdene, egymás ellen küzd. S nagyon jól tudja, hogy miért. A köztársaság sem az Orleansokra, sem a Napoleonidákra nézve nem

veszedelmes, veszélyt csakis egymásban találhatnak. A köztársaság a legjobb pillanatban önként fog helyet adni a monarchiának, a kérdés csak az lesz, hogy ki lesz az uralkodó, Orleans Fülöp-e, vagy Bonaparte Lajos.

Pedig ez a küzdelem is fölösleges, az idő maga fog dönteni. Ha ismét megújul a köztársasággal az, ami történt 1870 és 71-ben a császársággal s ha ennek folytán ismét katoná kell a trónra, akkor a korona Bonaparte Lajos herceget, az orosz hadseregnek ezt a fiatal tábornokát fogja ékesíteni; ha pedig nagy belső rázkódtatások fogják megbuktatni a harmadik köztársaságot, s a piszkot s a szennyet egy nagy történelmi név nimbuszával fogják letakarni akarni, akkor ott lesznek kilencszáz éves királyi biborpalástjukkal az Orleansok, s az övék lesz a diadal. C'est la guerre. Ilyen a háboru.

Azért annak a házasságnak, amelyet most szándékozik megkötni Fülöp király egy Bonaparte leánnyal, nagy politikai fontosságot kell tulajdonítanunk, s akkor, mikor Eugenia, a Napoleonidák Cassandrája, bele fog egyezni ebbe a házasságba, akkor Fülöp Franciaország koronáját kapja nászajándéku.

Mikor kimondták a világtörténelemnek azt a legborzasztóbb ítéletét, hogy „az Orleansok nem tanultak és nem feledtek semmit“, elfeledte Talleyrand azt, hogy ez fogja az Orleansok számára visszaszerezni a koronát akkor, mikor azt maga Franciaország legkevésbé gondolja. Ha Chambord gróf 1873-ban megteszi Mac-Mahon kérésére azt, hogy beleegyezik abba, hogy a Bourbonok fehér lilomos lobogója helyett Franciaország megtarthassa a vérben áztatott és dicsőséggel fölszentelt trikolor, akkor Franciaország talán már huszonhárom évvel ezelőtt megérte volna a restaurációt, de Chambord gróf kilencszáz év hagyományaihoz ragaszkodva, nem fogadta el ezt az egyetlen komoly feltételt, s inkább lemondott egyelőre a trónról, mintsem hogy beleegyezzen a republikánus Franciaországnak kívánságába. Ha egoizmus vezette volna, egy szavába került volna, hogy király legyen, s ma az Orleansok mint legitim trónörökösök uralkodnának, kik a trikolort ugyanis régen elfogadták, de Chambord gróf antik jellem volt és ősei büszke és dicsőséges lobogóját nem áldozta fel a koronáért.

A restauráció 1873-ban nem bukott meg, csak elodáztatott a trónörökös Orleansok legnagyobb fájdalmára. Ők azonban várhatnak, az ő hátuk megett kilencszáz év történelem van s az biztos alap mindenki számára, aki koronát akar szerezni. Ha ezek az új emberek, akiket a demokrata Franciaország huszonöt év óta fölnevett, mind elkopnak s a köztársaság, mint hajdan Lajos Fülöp mondta, „szemétdomb lesz amelyre összehordták az egész világ piszkját“: akkor feljön ismét az Orleansok napja és Franciaország ismét abban fog hinni hogy egét az Orleansok régi királyi házána, ennek a kihűlt csillagnak a fénye szókatlan fényvel ragyogja be ismét.

E korszak eljövetele nagyon sokat fog nyerni valószínűségben abban a pillanatban, amint a két trónkövetelő család, az Orleansok és a Napoleonok egyesítésére a tervezett házasság létrejötte által az első lépés megtörténik. Egy évtized előtt a francia köztársaság szerencsésének mondták, hogy három trónkövetelő tör ellene; nem lehetetlen, hogy a közel jövőben már csak egy trónkövetelő lesz s minden köztársaság-ellenes érzelem ennek a táborában összpontosul.

Bernáth Ottó.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Ényeden.

A Váradi-ház Főter 7-ik szám alatti emeleti helyiségei azonnal kiadók. **5 szoba, konyha, kamara.**

Értekezhetni dr. Winkler Albert városi főorvos urral. 859 1-3

Kiadó lakás.

A Baromvásártér-utczában **2 szoba, konyha, kamara, pincze és faskamarából álló lakás kiadó.**

Értekezhetni Sombory Sándor rendőrkapitány urral. 860 1-g

Iroda:

Főter 38. sz.

Cirner és Lingner

Telefon:

5. és 6. szám.

NAGY-ÉNYEDEN.

A legelőnyösebb forrás nyomtatványok beszerzésére.

Gazdag és modern felszerelése folytán azon kellemes helyzetben van, hogy ugy gyorsaság és olcsóság, mint izléses kivitel tekintetében bármely hasonnemű vállalattal képes versenyezni.

Vidéki megrendelések azonnal teljesítetnek.

A nyomda **7 gyorssajtóval** dolgozik s **tömöntödével** is el van látva.

Hirdetések eszközlésére legalkalmasabb a czég kiadásában megjelenő

„KÖZÉRDEK“,

a megye egyetlen politikai lapja, mely egyike a legelterjedtebb vidéki lapoknak.

Két butorozott szoba

kiadó.

Hol, megmondja a kiadóhivatal.

Ajánlok felenyedi rak-
tároból első osztályu

TÉGLÁT

1000 drbként 13 frtért.

Megrendeléseket elfogad
szentkirály-utcai
farktári irodám.

N.-Enyed, 1896. szept. 7.

Tisztelettel
881 6-6 **KLEMM PÁL.**

Van szerencsém a nagyon tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy eddigi üzlettársamtól Gergelyi István urtól **külön váltam.**

Midőn ezt nagyérdemű pártfogóim és munkaadóimmal tudatom, vagyok bátor értesíteni, hogy ez év okt. 1-től

Furka Mihály

helybeli szabómesterrel (lakása: Vár, id. Kun József czukrászata mellett) munkaközösségre léptem. Kérem eddigi szíves pártfogásukban, melylyel egy negyedszázados működésem alatt há-lára köteleztek, jövőre is részesíteni.

Főtörökvésem ezután is az lesz, hogy szolid és izléses munkával tegyem magamat érdemessé a nagyérdemű közön-ség szíves pártfogására. 856 2-3

Tisztelettel **Szabadi József**, szabómester.

A Szentkirály-utca 70. szám alatt kiadó egy kényelmesen bu-
torozott

utcai szoba,

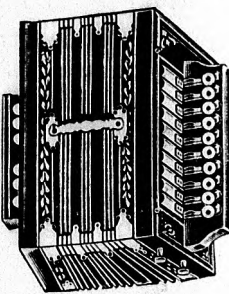
hol mérsékelt árban — akár helyben elfogyasztva, akár ki-hordva — izletes

házi koszt

is kapható.

Ugyanott **czimbalom, női ruhaszabás és varrás** ala-pos oktatására jutányos árban tanítványok felvételnek.

858 1-6



852 2-20

Csak **4 frt 50** krért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

harmonikámat hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház díszítéssel. Ezen harmonika 2 dupla fuvóval és 11 ráncos, erős fuvóval bír összetörhetetlen éreztarkokkal. — A hangok egyes lemezekre vannak alkalmazva, miért is a harmonikánsok gyönyörű, orgonához hasonló hangja van.

40 hangu 2 Reg. 18" X 33 cm nagy 4 frt 50 kr.

60 " 3 " 17" X 34" " " 5 " 50 "

80 " 4 " 17" X 34" " " 6 " 50 "

Iskola ingyen, portó és esomagolás 60 kr. Képes árjegyzékek ingyen.

Schuster C. A. harmonika gyáros Graslitz (Csehország). Szétküldés csak utánvétellel. Csere megengedett. Vizsontárusítók kerestetnek.

Ujságírók lapja !!

845 3-3

Ujságírók lapja !!

Budapesti Napló

A magyar sajtóban páratlan az a siker, amelyet a

Budapesti Napló

mindjárt első megjelenésekor aratott és az egész világ sajtójában példa nélkül való, hogy egy szerkesztőség maga alapított volna és adna ki politikai napilapot.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a szerkesztőség tulajdona, nem adta magát semmiféle vállalkozás rendelkező hatalma alá. Független tehát felfelé is, lefelé is minden irányban.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a magyar intelligencia lapja. Politikája a legtisztább szabadelvűségnek és a magyar nemzet igazainak útján halad.

A BUDAPESTI NAPLÓ

amelyet a Pesti Napló július 30-án testületileg kilépett szerkesztősége alapított, hasábjain egyesíti a magyar politikai, irodalmi és zsurnalisztikai élet legelőkelőbb neveit.

A Budapesti Napló főszerkesztője: Vészi József. * A Budapesti Napló felelős szerkesztője: Braun Sándor.

A Budapesti Napló belső dolgozótársai:

Ábrányi Emil
Clair Vilmos
Cerri Gyula
Erős GyulaFái Béla
Gergely István
Holló Márton
Horváth ElemérJanovics Pál
Dr. Kovács Jenő
Lyka KárolyMárkus József
Merkel Adolf
Dr. Márton Miksa
Papp DánielPekár Gyula
Dr. Soltész Adolf
Sváb Tivadár
Thury Zoltán

A szerkesztőséghez csatlakozik a külső munkatársak, ciklikirók és tárczairók díszes sora:
Ágai Adolf, Bessenyei Ferenc, Békefy Antal, Eötvös Károly, dr. Hagara Viktor, Feszli Géza, dr. Halász Ignác, Kupa Árpád, Malonyay Dezső, Munkácsy Kálmán, Szabóné-Nogál Janka, Szana Tamás, Szántó Kálmán, Tömörkényi István.

A BUDAPESTI NAPLÓ

rovatai gazdagok, értesülései kitűnőek. Az egész ujság friss, eleven, temperamentumos és minden rovatóban az izlést, az előkelőséget és a megbízhatóságot ismeri legfőbb törvényének.

A Budapesti Napló

egyedüli jogosított magyar kiadásban közli Georges Ohnet világhírű francia írónak „Hiábavaló gazdagság” című remek regényét, amelynek összes eddigi folytatásait megküldjük ujonnan belépő előfizetőinknek.

Előfizetés: egész évre 14 frt, fele évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr.

☛ Mutatványszámokat nyolcz napig ingyen küld a kiadóhivatal. ☛

Szerkesztőség: Ferencz-körut 28. Kiadóhivatal: Teréz-körut 41.

Olvassa mindenki az ujságírók lapját: a **Budapesti Naplót.**